

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

38. Corpus Xau. Goæ cum po[m]pa excipitur, miraculis claret.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

facibus, velut adhuc viuens proiectos in genua cerneret, & audiret, fletu quàm verbis prolixius supplicat, ne tot sibi addictas animas forberi naufragio pateretur. Vix ita precati fuerant cum auditur violentus sub carina stridor, simul nauis in sinus alueo soluta exilit ad pergendum; ex quo agnitum est diffractum scopulum, inter duas partes, medium nauis transitum præbuisse. Hinc viam alacres sequuntur flexoque Comorino cornu, Cocimum applicant vnde populus omnis effusus est, suam erga Sanctum reuerentiam testaturus. Post vsque Baticalam prouecti ventos incidunt reflantes à prora, quos ambagibus variis conati exire, leucam eodie vix vnā absoluunt. Quapropter præfectus in scapha cum paucis nauim remigio præuertit, vt Goæ protegem, ac nostros, aduentantis sancti primo nuncio recrearet; Baticalæ interim vxor Antonij Roderici procuratoris regij, dudum lecto affixa in spem venit se Sancti aspectu perferendam, euicitque ab suis tametsi ægrius, vt in eius deferretur nauim, vbi conspecto beati corpore, illico valuit, cumque de poderis quo vestiebatur extremo limbo tenuē frustulum impetrasset, eo theca religiose clauso, morbos multorum difficiles, & depositos sanauit.

Berzeo humanis exempto, Melchior Nunnius successerat in Collegij Goani, & prouinciæ cura, id enim iturus in Sinas Xauerius ob signatis decretum litteris in omnem euentum reliquerat. Nunnio igitur iubet protrex celocem armari, hanc ille tribus cum sociis & seminarij alumnis quatuor conscendit, & leucis viginti Baticalam versus sancto corpori obuiam occurrit; cui dum in celocem transfertur ex nauis Noronia; tum illa, cum sex aliæ quas illic detinebat ventus, ore omnium machinarum lætis fragoribus salutem dixere. Martij quinto & decimo Rebendarem attingit Goano in sinu. Leuca non plus ab vrbe mediâ, vbi eius diei residuum, & noctem substitit; dum ei in urbem inuehendo solennis paratur introitus. Postridie mane Christo patienti ante maiorē hebdomadam dicato, flos nobilitatis Lusitanæ, ex portu procedit actuarius sex, magnificè ad pompam exultis, magno circum graudiorum funeralium collucentibus numero; sequuntur aliæ celoces item, duodecim, cum optimatibus trecentis; accensas faces gestantibus, suâque singulæ cantorum, & organorum instructæ simphonia. Hæ duos vtrunque digestæ in ordines; mediam excipiunt actuariam beati corporis vestricem & lenta remigatione in urbem deducunt: extabat è puppi sub tentorio feretrum, Pereiræ atalico vestitum, cercis cinctum ardentibus, & ludentibus hinc inde ad nauigij latera vexillis; vniuersa in littus effusa ciuitas, ne suos quidem ægrotos tenuit, & quos sui non ferebant pedes, aliorum brachia tulere; cuius tam propensæ, ac religiosæ mentis quæ merces fuerit postea dicitur. Ventum erat in portus conspectum, moxque in iis quicumque conuenerāt commotiones animorum quas nullus satis repræsentet stylus. Vbi que lacrimæ, vbi que in genua prosterni, & passis brachijs sanctum in amplexus vocare, opem eius contentis vocibus quærere, deprædicare illum & beatam profiteri Goam quam è cælo Deus tanto vt aiebant

38

Corpus X.
Goæ cum pō-
pa excipitur,
miraculis cla-
ret.

thelauo dignaretur; fuere quos moræ impatiens pietas, in Mare ad Sancti celocem adegit, vt eam contingerent, oscularentur, adnatarent, & nanti comites ad littus fierent. Illic Prorex suis cum Accensis, & Satellitio, cum senatu, Magistratibus & reliquis ex nobilitate solenni ornatu conspicui, suo elatum è nauigio ambiunt, vnâque suo sub vexillario adolescentuli dum sacrum pignus attollitur, crucifixi attollunt effigiem fama insigni venerandam, quam seruo ipsius obuam portarant, & carmen Zachariæ *Benedictus Dominus Deus Israël* decantant. Procedere incipit supplicantium agmen suis ordinibus: præibant in veste candida pueri nonaginta coronati, manu ramum oliuæ præferentes, sequebantur misericordiæ sodales; deinceps cleri ordo sacer, inter quos Beato corpori Societatis Patres humeris subibant; pone cum Magistratu & populo Prorex: ducebatur per vias pompa pretioso fulgentes stromate, stipataque tam denso spectatore, vt accensi, & milites vix turbam semouerent supplicantium incessui obstantem, è fenestris domorum, & tectis impluebant in sanctum perpetua coronarum è rosis missilia. Sed triumphalem hunc Goam ingressum condecorauit magnificentius prodigiorum editio quæ Deus in serui fidelis gloriam contulit. Ac illa in primis diuini odoris fragrantia quæ sancto de corpore expirabat, afflabatque etiam distantes longius, singulari vt notant actorum tabulæ, oblectamento sensuum ad suauitatem, & incitamento animi ad religiosam pietatem. Illa deinde quorundam sanatio, qui se ad sanctum suum Patrem conspiciendum deferri curauerant; siue, quod aiebant, ab eo vt conspicerentur; imo in iis quos certa mors, si commouerentur, lecto continuit, Antonia Pereira trimestri ex morbo in extremis laborans, implorato tunc Beati auxilio, repente conualuit. Puellam lustrali cereo ad mortis conflictum iam iam obsignandam, mater sancti meritis commisit, sacro in eius honorem nuncupato; eodemque temporis momento, puella omisso cereo valuit. Demum in S. Pauli, quo beatum Pignus illatum est Societatis templo, cæcos, membris captos, leprosos, aliisque afflictos morborum generibus, repentinis curationibus saluti restituit: nec putem vsquam sanctorum aliquem tam copiosa laudatum panegyri, vt tunc eo in templo Xauerum celebrauit populus vniuersus; aliis alia narratione inmuta prosequentibus, nota sibi virtutum illius decora, & prodigiorum miracula. Hos inter præcipue nominatur is de quo nos alias, Ioannes Eirous, sancti olim Meliapore, Malacæ, & apud Molucas socius, tunc vero Franciscanus, qui vbertim, ac pie lacrimans referebat palam, animi sui occultatos ab se recessus improbos, à Dei famulo intime perspectos, sibi que obiectos, & prædicta sibi ab eo varia quæ rerum successus liquido firmasset. Collocatum est sacrum corpus in aræ principis sacello, quod erat contra vim conferti populi munitum, sed protrudentis se turbæ incursum perfractis repagulis, vt tumultuosa sedaretur ciuium pietas, in omnium oculis ter sanctum corpus in pedes erectum est, incredibili motu animorum & fletuum; ibidem quin etiam vt satisfaceret omnibus, aspectu;

aspectui omnium indultum triduo patuit, Sacrum interea maioribus ritibus, de S. Cruce solenni cantu fecere Canonici; die proximo de Beatissima virgine Patres Franciscani, quos sanctus vnice viuens dilexerat; expletaque hoc modo publica pietate, nocte dominicum subsequenti, editiori loco positum est ad Euangelium maioris altaris.

Inde aliquanto post in Sacarium translatus, dum instauratur templum magnifice, eandem quam à principio immunitatem à corruptione exhibuit, & perennante hodieque miraculo exhibet. De quo idemdem à Præsulibus Goanis, & Archiatris regis confectæ sunt probationes iuridicæ; donec adscriberetur inter Sanctos publicis honoribus colendus. Quanquam hæc putredinis expers integritas, summam non habet mirabilitatis, quam habet mollitudo, & tractabilitas carniū succi plena, & tactui cedens, vt solet in viuīs corporibus; idque post trimestrem in viua & edaci calce, iteratamque in munda, & humida fossa mensium quinque sepulturam; ad hæc quæ pectore ac ventre clauduntur viscera, teneritatis vda & quasi recentis, vt studiosius explorans Ambrosius Ribeira Goanus Vicarius ipsemet comperit, anno à Xauerij obitu iam quarto, cum in vulnus impressum sinistro lateri dum irreuerenter Malacæ humaretur, inseruit digitum, per se ipse periclitaturus, quod fides communis sanctabat; sanguis etiam, & aqua retractum ab eo digitum, eodem ex vulnere secuta tinxere; quod idem vni ex nostris fratribus eadem tentanti contigit. Collo item exsudans subiectum capiti puluillum sanguis viuidus, & florens tinxit, dum in loculum breuiorem compresso in humeros capite vi coarctaretur. Alias denique populo flagitante, cum nudis pedibus conspectui omnium permissum fuisset, ac religiosi venerantium oculis coleretur; mulier digitum pedis morsu pro osculo libauit, decerpitque ex eo frustillum, quod asseruandum in sacras reliquias desiderarat; sed fluens continuo ex morsu cruor pietatem eius improvidam detexit; quod extrema, summeque distita in parte corporis, tam pridem vita, & calore casti, planè non potuit, nisi miraculi perpetuitate euenire, quo carnes illius non intactæ modo, & suaueolentes, sed suis quoque humoribus fluidis perinde ac viuerent molles, & teneræ seruebantur. Iam color natuius, & oris lineamenta beato corpori vsque aded ipsa, & eadem mansere vt Franciscus Diaz Carnallius, ad eius aspectum eruperit, exclamaritque ter eum viuere, etsi dudum antea illum nosset, & quadriennium ab eius morte tunc abisset.

Talem Deus Xauerium continuo prodigio conseruauit, seruatque nunc etiam secularem post annum centesimum, nisi quod rescisso ad cubitum minutus est brachio, Claudio Aquauiuua Societatis Præposito, cui visum decere vt India particulam illam Xauerij Romæ, primario Societatis templo redderet, à quo totum olim accepisset. Sed hanc speciem religiosæ venerationis, minus Deo, & Sancto placuisse coniecturam euenta præbuere, vt quæ Toti adeb excellenti Partem sui adimeret, ac si minus illud corruppebat, non tamen integrum esse veller. Goæ nihilominus

39

Corpus Xau.
corrupt. ex-
pers. perseue-
rat.

40

Xau. brachium
dum Romam
deferretur, na-
uiam à piratis
tinetur.